דרך עליו. שהגביהו למעלה מי' דלא שליט ביה אויר רה"ר והוי מקום פטור: חייב. כי הדר אמתיה ואע"ג דדרך מקום פטור אוז: **לא נח.** במקום פטור והויא ליה עקירה מרה"ר והנחה ברה"ר: **הכא נח.** במקום פטור ביד העומד על האסקופה: **אפה אפוה כו'.** קס"ד

דרך עליו חייב התם לא נח הכא נח: [6]אחרים אומרים [א]אסקופה משמשת שתי רשויות בזמן שהפתח פתוח כלפנים פתח נעול כלחוץ ואף על גב דלית ליה לחי [7]והאמר רב חמא בר גוריא אמר רב תוך הפתח צריך לחי אחר להתירו וכי תימא דלית ביה ד' על ד' והאמר רב [8]חמא [9]בר גוריא אמר רב תוך הפתח אע"פ שאין בו ד' על ד' צריך לחי אחר להתירו אמר רב יהודה אמר רב הכא באיסקופת מבוי עסקינן חציו מקורה וחציו שאינו מקורה וקירויו כלפי פנים פתח פתוח כלפנים פתח נעול כלחוץ רב אשי אמר לעולם באיסקופת בית עסקינן וכגון שקירה בשתי קורות שאין בזו ארבעה ואין בזו ארבעה ואין בין זו לזו שלשה ודלת באמצע פתח פתוח כלפנים פתח נעול כלחוץ: [10]ואם היתה איסקופה גבוהה י' ורחבה ד' הרי זו רשות לעצמה מסייע ליה לרב יצחק בר אבדימי דאמר רב יצחק בר אבדימי אומר היה רבי מאיר [11]כל מקום שאתה מוצא ב' רשויות והן רשות אחת כגון עמוד ברה"ו גבוה י' ורחב ד' אסור לכתף עליו גזירה משום תל ברה"ר: מתני'

אע"ג דלית ליה לחי בו'. פרש"י דס"ד דמיירי באסקופת מבוי שהכשירו בלחי ולא נהירא מדקאמר בסמוך לעולם באסקופת בית אלא גרמה דמיירי בכל אסקופה בין דמבוי בין דבית בין דאחר ונקט אע"ג דלית ליה לחי משום מבוי דבית ואחר אינו ניחר בלחי וקורה אלא בפסים א"נ נקט לחי משום דבית ואחר נמי ניתרין בלחי מכאן ולחי מכאן ומיירי דקיימא אסקופה כנגד עובי המומה דהיינו בין לחיים שהוא תוך הפתח והדלת עומדת אצל עובי המומה של לד פנים ולהכי פתח פתוח כלפנים שאותו עובי רה"י גמורה היא שיש לה ג' מחילות ג' מחילות מעובי המומה ושלישית לד פנים אע"פ שאצל רביעית הוא פרוץ במלואו אפ"ה כיון שהפתח פתוח בטל אותו עובי למה שבפנים שיש לו ד' מחילות פתח נעול כלחוץ דכיון שהוא נעול אינו בטל למה שבפנים והוי כעפרן במלואו למקום האסור ולא דוקא כלחוץ דהא רה"י גמורה היא מדאורייתא כיון שיש לה ג' מחילות ואסור לטלטל משם ולחוץ אלא קרי כלחוץ לפי שאינה כלפנים ואסור לטלטל מבפנים לעובי הפתח דרך נקב אם יש בדלת א"נ יש לייאב כלחוץ כגון שפתוח לכרמלית אבל באסקופה כולה ברה"ר חוץ לעובי המומה ליכא לאוקמא דאי לאו גבוה ג' אפילו פתח פתוח הויא כלחוץ דהוי רה"ר ואי גבוה ג' ורחבה ד' כרמלית היא ולא הויא לא כלחוץ ולא כלפנים ואם אינה רחבה ד' מקום פטור הוא

ולעולם הוא כלפנים וכלחוץ ואי קיימא כולה לפנים א"כ לעולם הוא כלפנים וא"א כיון דמיירי באסקופת בית א"כ מאי פריך אע"ג דלית ליה לחי והא אסקופת בית מבטלת מקורה הוא ואית לן למימר פי תקרה יורד וסותם ואורי' דע"כ באינו מקורה איירי דבמקורה אפילו פתח נעול נמי כלפנים: **תוך הפתח אע"פ שאין בו ד' צריך לחי אחר להתירו.** וא"ת לרבא דאוקי לה בפ' קמא דעירובין (דף ט. ושם) דהיינו דוקא בפתוח לכרמלית משום דמצא מין את מינו ונעור לוקי הכא בפתוח לרה"ר ולאביי נמי דלא מפליג התם בין פתוח לכרמלית בין פתוח לרה"ר טיקי באסקופה גבוה ג' דבפ"ק דעירובין (ג"ז שם) מוקי אביי הא דצריך לחי אחר להתירו בדליכא אסקופה ד' או בדליכא אסקופה כלל ואמאי דמיק רב לשנויי בע"א וי"ל דלא מצי לאוקמי הכי דא"כ אפילו נעול נמי כלפנים וכי קאמר וכי תימא דלית ליה ד' הוה מצי למיפרך א"ה אפילו נעול נמי: **אמר** רב יהודה אמר רב הכא באסקופת מבוי עסקינן. דוקא באסקופת מבוי פתח פתוח כלפנים כיון שהקורה רחוקה להתיר את המבוי אע"פ שמבוי זה א"צ לקורה שהרי יש לו ד' מחילות שהפתח והדלת ברביעית מ"מ כיון שרחוקה להתיר את המבוי מצטרף יחד והוי כאילו מקורה ד' טפחים אבל באסקופת חצר וביתא כיון שהקורה אינה רחוקה להתיר אם אפילו פתח פתוח הוי כלחוץ הואיל ואינו מקורה אלא חציה ודוקא נקט הכא חציו מקורה דבכולה מקורה אפילו נעול כלפנים דסתם אסקופה שהיא תוך הפתח רחבה ד' אף על גב דאוקי אסקופה דאיירי בה א"ק בחינה רחבה ד' התם מיירי בעומדת תוך לעובי הפתח ודוקא קירויו כלפי פנים אבל כלפי חוץ אפילו נעול הוי כלפנים דקסבר רב חודו המילון יורד וסותם כדמסיק בפ"ק דעירובין (דף מ:) וה"ה דהוי מצי למנקט טפח ג' מקורה וקירויו באמצעו בלבד שיהא פתוח מצרנע מחודו המילון של אותו טפח עד הדלת[א]:

גזירה משום תל ברה"ר. אומר ר"י דמבית לעלייה לא אסר ר"מ לטלטל דלא יבא לטלטל בכך מרה"ר לעלייה דמיבכר מחילתא ולא טעו אינשי בהכי אלא דוקא תל ברה"י גזר אטו תל ברה"ר דליכא מחילות וברים כל גגות (עירובין דף פט: ושם) מפרש דלא אמר ר"מ אלא

כגון עמוד ואמת הרימים דקביעי אבל לא מבמשת ודברים המטלטלים ואומר ר"י דאע"ג דקי"ל כר"מ בגזירותיו אפילו לגבי רבים כדמוכח ברים אע"פ (בחוטים ד' מ.) גבי הא דאמר ר"מ אסור להשהות משאו אפי' שעה אחת אלא בכתובה הכא אין הלכה כר"מ דבפ' כל גגות (עירובין ד' לא. ושם) פסקינן בהדיא הלכה כר"ש דפליג עליה וקאמר ג' גגות וא' חצרות וא' קרפיפות רשות אחת הן כלים ששבתו בתוכן ושרי לטלטל מגג לחצר:

לא

מסורת הש"ס

6) (לעיל ג.), 7) פירוקין ט., 8) (שם), 9) פ"א מגן בר רבא, 10) (לעיל ג.), 11) (עירוכין פט. 5:), 12) (דף יב:).

מוסף רש"י

דרך עליו. למעלה מרשות, שעקרו מרה"ר והליכי דרך למעלה מרלתי הכיתה לסוף תרגם, חייב. ואע"ג דאירגל מקום פטור, דבנוה עפרה ואין כי מקום ריחב תרגם, כיון דלא נח במקום פטור לא מהני (עירוב' צח ב). **אסקופא** משמשת שתי רשויות. פעמים שהיא משמשת כחצרות דר"י ופעמים כרה"ר (ר"ש"ל ו.). **תוך הפתח.** כגון מבוי שיש פלימין רחבים לפתחו מכאן ומכאן ואין הן נחיים שלו צריך להעמיד לחי אחר מבחוץ, אם יולה להשתמש בין הפלימין (עירובין ט:). כל **מקום שאתה מוצא שתי רשויות.** פעומדת כל אחת לעצמה, ואין רשות אחת. שם אחת לגן ששתיהן רשות היחיד, כגון עמוד. נגוה עפרה נחצר, אסור לכתף עליו. מן החצר, ואע"פ שרשות חצר עולה עד לרקיע, גזירה משום תל. נגוה ר"ה ר"ר דהר הי"ר דלא ליתי לכתופי עליה (שם פט:).

רבינו חננאל

ושניהן הא דרבא (ברנה) [בדלא נח] לפיכך חייב, והא (בדלא נח) [ברנה], פי' דרך עליו, שהעבירו על עצמו מיתינו ומשמאלו. הא ראחרים דאמרי אסקופה משמשת בי' רשויות, פשוטה היא.

עין משפט נר מצוה

נב א ש"ע ס"ח סי' שמו סעיף ג בהג"ה:

תוס' ישנים

א) אמר מהר"ם. ה"מ למינקט וקירוי כלפי חוץ וכגון שהדלת עומדת בחמצא אלא דרך הדלת אצל הקירוי אלא דרך הדלת לעתוד כולה כפנים והא דלא אוקימנא בלחי מדס"ד וכגון שהלחי בחמצע האסקופה ואין משם עד הדלת ד' אמה לפי שאין דרך להעמיד לחי בחמצע האסקופה אלא או בפנים או בחוץ אי אמר שמיכן מהר"מ דלחי הוי משום מחילה ואפילו נעול הוי כלפנים ואע"ג דליכא ד' כמו תקרת ד' דאפילו נעול יולד ופתוח:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com